

DPN 6394

Title : मातृपूजाविधि / MĀTR PŪJĀ VIDHI

Run. No. 7085

Cat. No.

Micro. No.

Subject Karmakāṇḍa

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 24 x 10.7

Folios 6

Lines (in a page) 9

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. : On the margin : मातृ.

Material : palmleaf / paper / thiyasaphu /

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon : Fol. 6 a : ...

Fol. 6 b : इति तोरणमातृपूजाविधिः ।

जोष्यादि दश तोरणमातृपूजामहं करिष्ये ।

मंत्रः ॐ भूर्भुवः स्वरी व्याहृतीनां ज्यमदिति भारवाज भगवत् ऋषयो गिन वायु सूर्यो देवता
 देवी गायत्री देवी उस्मि देवी बह्वृष्यः ॐ नोसि गणपत्या वाहन पूजने विनियोगः ॐ गण
 नान्वाः आवाहयेत्तं गणराज देवं स्तोत्रलाभा समशेषवच्चः विघ्नान् कं विघ्न हरं गणेशं भ
 जामि रौद्रं सही च सिद्ध्याः लम्बोदरं महाकायं गजवन्कचनुभुजः आगणनाथ त्वं यशोस्मि
 सन्निधो भव हे हे रम्य त्वमेवो हि भविका व्येव कात्मजः सिद्धि बुद्धि यते अक्षत क्षमा
 मयि पितृनागास्य नागं हस्त्वं गणराज चनुभुजः भूषित आयुधोर्ध्वैः पाशां कुशास्व
 धैः आवारुयामि पूजार्थं सिद्धार्थं च समकृतोः ॥ इहा गच्छ गृहं त्वं पूजां क्रतु चरक्षरौ ॐ
 भूर्भुवः स्व गणपते देव ग इति स्तोत्रं वास प्रतिस्थाप्य सुवर्णाद्यैः पात्रैः संगंधपुष्पा

२५
 २०
 २
 १५
 १०
 ५
 ०

वि० मा०
 क्षतानक्षिष्णानारिकेताभ्यतमफलंचक्षिस्वा रक्षस्वगगावक्ष्यक्षेत्रे लोकरक्षकभक्ता
 नामभयंकर्तृत्वात्ताभवभवारिवात्तद्वैमानुरूप्यासिन्धो वरामातु रा गजपुमो वरदस्व
 वरंदेहि वंछितं वंछितार्थदिः अनेन फलदाने फलदस्त्वे सदाभव अंगराता न्वा इति मंत्रेण
 रत्नानि पाद्याधी च मनीय पुनरा च मनीयम् ॥ गणपतये नमः ॥ इदमनुलेपनम् गणपतये नमः
 एते क्षता रूपा य इंदीयम् इदं नैव्यं इदं सिद्धिं गणपतये नमः ॥ अथ नमस्कारः वि
 श्वेश्वराय वरदाय मुराप्रियाय तस्मै दद्यात् सकलाय गौडिनाय ॥ ता गाननाय ॥ अति यशोविभू
 ताय गौरी सुताय गणनाथ नमोस्तु नमः ॥ भक्तार्तिनाशन परायण गणेश्वराय सर्वेश्वराय भू
 मदाय सुरेश्वराय विद्याधराय विकराय च वामनाय भक्तप्रसन्न वरदाय नमोनमस्तौ न रामो

१०
 ५
 ०

मस्ते वृक्षरूपाय विष्णुरूपाय ते नमः नमस्ते रुद्ररूपाय कौरूपाय ते नमः इति वधांजलिं पूर्णयेत् ॥
 त्वं विष्णुशत्रुकमहेति च सुन्दरोति भक्तिप्रियेति सुखदेति फलप्रदेति ॥ विद्याप्रदेत्य बहरोति च ये सुवंति ते
 भोगलेश्वरदो भवन्ति न्यमेव ॥ वक्रतुराङ्ग महाकाय सूर्यकोटि समप्रभं ॥ अविष्टं कुरु मे देव सर्व
 कार्येषु सर्वदा ॥ पूजा सम्यक्तां यातु गणपते क्षमस्व मे ॥ इति विसर्जयेत् ॥ ततः ॐ नमो नुतिरित्यस्यां
 गिरा सवृहस्पति ऋषिर्वहती छन्दो वृहस्पतिर्देवता प्रतिष्ठापने विनियोगः ॥ मनोजुर्दिति न्यादि मों
 प्रतिष्ठेति मंत्रेण अक्षतां प्रतिष्ठाप्य ॐ भूर्भुवः स्वः अदित्यादिसप्तदशगोमयमातरा इहा गच्छत इहति
 छतः ॥ अदितिर्देवि माता च स्वाहा सिद्धिं सरस्वती कीर्तिर्लक्ष्मीर्धनं मेधा प्रथिः श्रद्धा क्रिया
 मतिः बुद्धिर्लज्जा वपुः शान्तिरैता गोमयमातराः ॥ रत्नानि पाद्याधी च मनीयस्मान्नीय पुनरा

मा. ८०

वि. बा०

३

चमनीयानि आदित्यादि सप्तदशगोमयमातृभ्योनमः इदमनुलोपनम् आदित्यादि सप्तद
शगोमयमातृभ्योनमः इदं वस्त्रम् आदित्यादि सप्तदशगोमयमातरक्षमध्वं स्वस्थाने गच्छ
इति पूजाक्रमः ततः समाचारादिभिर्मन्त्रिकाभिधानं शक्तिमंगला मन्त्रिकाविधिः ॥ अथ कलश
स्थापनविधिः ॥ तत्र मण्डपमध्ये भूमीत्यस्य पूजापतिः अग्निः प्रस्ताप्य इति च नृत्नं स्वयं
मातृगां देवताभूषं स्कारुणं विनियोगः ॥ भूमीत्यादि माहिर्मीकात्पुनः नमः त्रेण
भूषं स्कारुणम् मानस्तोकेन नमः त्रेण कलशस्थापनार्थं मातृवाल
कारुणं विनियोगः ॥ मानस्तोकेन नमः त्रेण कलशस्थापनार्थं गोमयमातृवालकर्त
॥ धान्यमसीति मन्त्रेण धान्यं संस्थाप्य आजिषु कलशमिति मन्त्रेण नृदुपरि भवराण कलश
संस्थाप्य ॥ वरुणास्ते नमः मन्त्रेण तिर्थादिजलपुक्षिप्य ॥ याज्ञोषधीति मन्त्रेण स

रामाः

वे

वैष्णविपुक्षिप्य ॥ याज्ञोषधीति पुगीफलपुक्षिप्य हिंसापगर्भेति पंचरत्नानि पुक्षिप्य ॥
दित्यपुसरोक्तं पंचरत्नानि सुवर्णं रजतं मुक्ता राजावर्तपुवालुकम् ॥ रत्नपंचकमारव्यातं शो
षं वल्लु बुवीम्यहम् ॥ अभावे सर्वं रत्नानां हंससर्वत्र योजनम् ॥ ॥ ओषधिसमीतियवान् ॥
धनं धान्यमिति गंधः ॥ कारागन्धकासादि तिद्वी ॥ सुखं वैति पंचपुष्पावैतमुखमाच्छाद्य
अभ्युद्योदस्व प्रह्लादं तनयं नाथपत्न्या ॥ पंचभक्त्युक्तिप्रोक्ता सर्वकर्मसु सोभना ॥ पंचप
त्न्याभावे ॥ अम्ये अम्यिकेति आमुपलब्धेन नृत्नमुखमाच्छाद्य ॥ वरुणस्य ते नमः इति
मन्त्रेण वस्त्रपुगमनकलशं वेष्टयित्वा ॥ तत्कायामिति वरुणमावासापूजयेत् वरुणा
पनमस्तुभ्योनमः कटिकदीपयेत् नमस्ते चेतदायजतेशायनमोस्तुते इति नमस्तुभ्य
वधांजलिपार्थयेत् शङ्खं फटिकं चुराणिभः ॥ चेतुरारो वरावृतः ॥ पाशहस्तसहं वारु
दपोकुरु कृत्यानिने इति ततः कलशे गंधादिभिः पूजयेत् सर्वं स मुद्रासरितस्तीर्थानि

मातृ० जलदानवा आयां नु यजमानस्य दूरितक्षयकारकाः इति मंत्रेण वासं तत् कलशं
 भिमंत्रणं कलशस्य मुखे विष्णु कंठे रुद्र समासताः ॥ मूलं त्वस्य स्थिते बुधो मध्ये मातृ
 गणा स्मृताः ॥ कुक्षौ तु सागरा सर्वे सप्रदीपाव सुचराः ॥ अग्निं दोषपुत्रं वै दामास वेदोप
 थर्वणाः अंगैश्च सहिता सर्वे कलशं उ समासताः ॥ देवोदानवसंवाद् मथ्यमाने सुतो दधौ
 ४ उत्पन्नो सितदा कुम्भविधतो विष्णुना स्य यमस्तन्नो य सर्वतीर्थो निदेवासर्वस्वपि स्थिताः
 त्वयि तिष्ठन्ति भूतानि त्वयि प्राण्युतिष्ठन्ताः ॥ शिव स्वयं त्वमेवासि विष्णु त्वं च प्रजाप
 जापतिः ॥ आदित्या वसवो रुद्रा विश्वे देवाः स पितृकाः त्वयि तिष्ठन्ति सर्वे पिपतः का
 स्य लपदाः ॥ त्वय्यसादा देसं यस्मै कर्तुमीहे जतो दुर्भवः ॥ सान्निध्यं कुरु मे देव प्रसन्ना
 भव सर्वदा इति कलशोपाधि यत्तत्तथा न्यमसीति मंत्रेण धान्य पूरितं सरावकं कल
 शं मुखे निधाप्य ॥ अग्निर्ध्याति मंत्रेण पुज्यादितदीर्घे निधापयेत् कलशस्कंदपु

रामं

देशे च गणपतिवाघाकां चिनीं कुमारपंचदेवतास्वस्वमंत्रेण वाहनपूर्वकं पूजयेत् तत्रैव संक
 ल्पः ॥ १ ॥ अथेत्यादि देशकालोत्तरत्वात् क्रीड्यमाणमुक्तनिर्विघ्नपरिसमाप्तार्थं गणपतिदुर्गाद्याका
 चिनीं कुमारपूजनमहं करिष्ये ॥ इति ॥ आवाहनपूजनसंज्ञाः ॥ ॐ ॥ कारस्य बुद्ध्या अग्निर्देवि
 गायत्री छन्दः परमात्मा देवता सर्वकर्मात्मने विनियोगः ॥ ॐ गणानां त्वेति मंत्रस्य प्रजाप
 तिर्ऋषिर्गणपतिर्देवता यजुर्गणपतेरावाहनपूजनयोर्विनियोगः ॥ ॐ भूर्भुवः स्वर्गिति व्या
 हतीनां जमदग्निर्ऋषिर्वायुसूर्यो देवता देवि गायत्री देवी उद्दिमि देवी ब्रह्म ह्यं सि
 गरापत्याद्यावाहने विनियोगः ॥ ॐ गणानां त्वा ॐ भूर्भुवः स्वर्गिति गणपते इहागच्छ इति छन्दस्यावास
 ॐ एतानि पाद्यार्घ्याचमनीयपुनराचमनीयानि ॐ गणपते नमः ॥ इदमनुतेयने ॥ इति पु

भरद्वाजः
 गव

२०
 मा० पू० देवता अनुष्टुप् छन्दो दुर्गा आवाहन पूजनयोर्विनिर्गोः ॥ ॐ आम्बे शुम्बिके ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः ॥
 ५ गे इराग छरति छरत्यावास ॐ दुर्गाये नमः ॥ इति पूजयेत् ॥ वातो वेति अथ यो वातो देवता उ
 छिगच्छन्दो वावाहन पूजनयोर्विनिर्गोः ॥ ॐ वातो वा ॐ भूर्भुवः स्वः वायो इराग छरति छ
 त्यावास ॥ ॐ वायवे नमः ॥ इति पूजयेत् ॥ ॐ दुर्गा अस्मति प्रजापति अग्नि स का सो देवता उ
 छिगच्छन्दो आकासावाहन पूजनयोर्विनिर्गोः ॥ ॐ दुर्गा अस्प ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः राका इरा
 हाग छरति छरत्यावास ॥ ॐ आकाशाय नमः ॥ इति पूजयेत् ॥ ॐ शुम्बिनो भैषज्ये नते
 अम्बि अम्बिरनुष्टुप् छन्दोऽम्बिनो देवता अम्बिनिकुमारावाहन पूजनयोर्विनिर्गोः ॥

समी

१०
 २५
 ३२ ॐ अम्बिनो भैषज्ये नते जसे वस्त्रवर्चसायाभिधिं चामि ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः अम्बिनिकुमारो इराग छतं इर
 ति छतं इत्यावास ॥ ॐ अम्बिनीकुमाराभ्यो नमः ॥ इति कलशस्थापनविधिः ॥ अथ तोरणाभात
 पूजाविधिः ॥ कुशतिलजलान्यादाय ॥ ॐ अघोर्यादिदेशकालौ स्मृत्वा कर्त्तव्यं भुक् कर्मणि
 निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं गौर्ष्यादिदश तोरणाभात पूजामहं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥ ॐ मनोज्ञति
 रिनिमन्त्रेण ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः गौर्ष्यादिदश तोरणाभातर इराग छरति छ ॥ ताश्च ॥ गौरीवन्धन
 दानं दाविमाला मंगलावला ॥ गंगा च यमुना धातु विधातु तोरणाभिका ॥ एतानि पाद्याघ्नी च म
 नीय पुनराचमनीयानि ॥ ॐ गौर्ष्यादिदश तोरणाभातभ्यो नमः ॥ इदमनुतेयनम् ॥ गौर्ष्यादि
 तत उपवाक्यैः पुनरुपजयेत् ॥ ॐ गौर्ष्याये नमः ॥ ॐ धनदाये नमः ॥ ॐ नन्दाये नमः ॥ विमला
 ये नमः ॥ मंगलाये नमः ॥ ३१ ॥ ॐ वलाये नमः ॥ ३२ ॥ ॐ गंगाये नमः ॥ ३३ ॥ ॐ यमुनाये नमः ॥ ३४ ॥

मात० ॐ नमः ॥ ३० ॥ विधा ॐ नमः ॥ १८ ॥ एष दीपः ॥ ३१ ॥ गौर्यादि दशतोरणमातृभ्यो नमः ॥ गौर्यादि
 दशतोरणमातृक्षमध्वं स्वस्थाने गच्छ ॥ इति प्रणामविमर्जयेत् ॥ इति तोरणमातृपूजाविधिः ॥
 अथ द्वारमातृपूजाविधिः ॥ ३२ ॥ अथोत्पदिदेशकालौ स्मत्वा करिष्यमाणभूमिकर्मणि विविध
 परिसमाप्नुयन्ति देगत्वेन नन्दादिसप्तमातृपूजामहं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥ ३३ ॥ नमो जूति ॥ ३४ ॥
 भूर्भुवः स्वर्गं नन्दादिसप्तद्वारमातृपूजां गच्छतः ॥ इति स्तुतः ॥ तां श्रुत्वा नन्दानिवाशिष्ठिबसु
 देवी च भार्गवी ॥ जया श्रुत्वा जया श्रुत्वा वसुदेवाद्यारमातरः ॥ एतानि पाद्यार्घ्याचमनीयानि ॥ ३५ ॥
 नन्दादिसप्तद्वारमातृभ्यो नमः ॥ इदमनुते पनम् ॥ पुष्याक्षते प्रत्येकं पूजयेत् ॥ ३६ ॥ नन्दाये नमः ॥
 ॐ नन्दिन्यै नमः ॥ ३७ ॥ वासिन्यै नमः ॥ ३८ ॥ वसुदेवाय नमः ॥ ३९ ॥ भार्गव्यै नमः ॥ ४० ॥ जयाये नमः ॥ ४१ ॥
 विजयाये नमः ॥ ४२ ॥ एष दीपः ॥ एष दीपः ॥ इदं सिंदूरम् ॥ इदं नैवेद्यम् ॥ इदमनादिसप्तद्वारमा

रामान्

तारक्षमध्वं स्वस्थाने गच्छ ॥ इति प्रणामविमर्जयेत् ॥ इति द्वारमातृपूजाविधिः ॥ ततो गृहभ्यं तो गौ
 र्यादिषोडशमातृबुद्ध्यादिसप्तचप्रत्येकं पूजयेत् ॥ कुशजवज्रतान्यादाय ॥ ३३ ॥ अथोत्पदिदेश
 कालौ स्मत्वा कर्तव्यनिर्विघ्नपरिसमाप्नुयन्ति देगत्तया गणपतिपूजनं दुर्गापूजनं सूर्यादि
 नवग्रहपूजनं गौर्यादिषोडशमातृपूजनं च अहं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥ ३४ ॥ भूर्भुवः स्वः गणप
 तये इहा गच्छ इति स्तुत्या वा ॥ ३५ ॥ गणानां त्वा ॥ एतानि पाद्यार्घ्याचमनीयपुनराचमनी
 यानि ॥ ३६ ॥ गणपतये नमः ॥ इत्यादिगणपतिपूजयित्वा वध्नाञ्जलिप्रार्थयेत् ॥ वक्रतुण्डम
 हाकायसूर्यकोटिसमप्रभः ॥ अविघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ इति ॥ ३७ ॥ आस्ते अस्मि
 के ॥ ३८ ॥ भूर्भुवः स्वः दुर्गे इहा गच्छ इति स्तुतः ॥ एतानि पाद्यार्घ्याचमनीयानि ॥ ३९ ॥ साधिदे
 वत इत्यानवग्रहेभ्यो नमः ॥ इदमनुते पनम् ॥ ततः पूष्याक्षते प्रत्येकं पूजयेत् ॥ ४० ॥

मात०

७

ॐ उर्गायै नमः ॥ इति पूजयेत् ॥ ततः ॐ भूर्भुवः स्वः सूर्यादि नवग्रहा इत्येकं नमस्कृत्य ॥ आ
लोक्येन ॥ ॐ सूर्याय नमः ॥ इदं देवाः ॥ चन्द्रमसे नमः ॥ अग्निर्महो माय नमः ॥ उदुधुधुस्वा ॥
बुधाय नमः ॥ बृहस्पते नमः ॥ बृहस्पते नमः ॥ अश्विन्यै नमः ॥ शक्राय नमः ॥ शक्रो देवि ॥ श
निश्चराय नमः ॥ कपान्त्रि नमः ॥ राहवे नमः ॥ केतुंकराय नमः ॥ केतुस्यो नमः ॥ यमकं यजाम
हे ॥ इन्द्राय नमः ॥ इन्द्रो देवः ॥ अग्निं नमः ॥ अग्न्यादि प्रत्यादि देवतेभ्यो नमः ॥ एषधुयः ॥
एषधुयः ॥ इदं नैवेद्यं ॥ साधिदेवतं प्रत्याधिदेवतं सूर्यादि नवग्रहेभ्यो नमः ॥ ततो भगवन्
विनायक भगवति दुर्गे भगवन्तो नवग्रहाय नमः सादादि ममे निर्विघ्नं परिसमाप्तेरनुत्पाद
क्षमध्वमिति तान् विनयेत् ॥ ततः प्रतिमां सुभितौ पटे वातिरिक्त्वा अक्षतं प्रजेषु वा ॥ ॐ
मनोज्ञं तिरिति मंत्रेण अक्षतं प्रतिस्थाप्य ॐ भूर्भुवः स्वः ॥ गोप्यादिषोडशमातृग्रहाग

रामेय